

Noemi Anna Stiborová

Evaluativní pragmatické markátory ve španělštině a jejich české protějšky

Posudek oponentky bakalářské práce

Noemi Anna Stiborová se ve své bakalářské práci věnuje pragmatickým markátorům, konkrétně jejich podskupině, kterou bychom mohli označit jako markátory evaluativní či emotivní. Jejím předmětem zájmu jsou výrazy *afortunadamente*, *desafortunadamente*, *desgraciadamente*, *lamentablemente*, *por desgracia* a *por suerte* ve větách, kde fungují jako modifikátory výpovědi, nikoli jako příslovečná určení způsobu. Zvolené téma považuji pro bakalářskou práci za velmi vhodné, neboť umožňuje pracovat s přesně specifikovaným jazykovým materiálem, ale zároveň vzhledem k povaze zkoumaných výrazů ponechává prostor i pro samostatnou interpretaci. Na úvod svého hodnocení mohu s potěšením konstatovat, že autorka si s ním dle mého názoru poradila s přehledem a předkládaná práce je jednou z těch, jež by bylo možné označit a ukázkové příklady toho, jak má vypadat text absolventa bakalářského cyklu filologického studia.

Autorka se v práci drží tradičního úzu, kdy nejprve popisuje teoretická východiska a následně přistupuje ke kontrastivní korpusové analýze. V úvodu se stručně věnuje problematice pragmatiky, následně již konkrétním pragmatickým (diskurzivním) markátorům, jak je vidí španělská a česká tradice. Struktura úvodních částí je logická a přehledná, autorka postupuje od obecnější problematiky k otázkám stále konkrétnějším. Výklad plně odpovídá úrovni bakalářského cyklu: autorka zbytečně nezabíhá do oblastí, které jsou mimo rámec jejího zkoumání i toho, co může obsáhnout absolvent po třech letech studia (např. obecnější úvahy o pragmatice jako disciplíně, otázka diskurzu), drží se tématu a provádí čtenáře všemi oblastmi, které jsou pro následující praktickou analýzu relevantní. Práce se sekundární literaturou nevykazuje problémy, autorka pečlivě a správně cituje všechny zdroje. Informace z jednotlivých zdrojů by snad bylo možné více propojit mezi sebou, nicméně autorka toto vynahrazuje tím, že na závěr každé kapitoly přidává jasné a stručné shrnutí, v čem se citovaní autoři (ne)shodují, jímž jasně prokazuje, že se v problematice zorientovala a bez obtíží jí rozumí. Jak správně sama na několika místech upozorňuje, problematika pragmatických markátorů je rozsáhlá a její zkoumání je v lingvistice relativně nové, přístupy k tématu i navrhované klasifikace se tak liší autor od autora a velmi oceňuji, že se autorce podařilo s tímto úskalím vypořádat.

V praktické části autorka pečlivě a systematicky analyzuje konkrétní pragmatické markátory a jejich české protějšky. Jednotlivé podkapitoly mají analogickou strukturu, která čtenáři velmi usnadňuje orientaci. Autorka si u jednotlivých výrazů všímá jednak jejich překladů do češtiny, jednak jejich pozice ve větě ve španělštině. Z hlediska kontrastivního srovnání češtiny a španělštiny je snad jen škoda, že pozornost nebyla věnována také postavení českého protějšku španělského pragmatického markátoru ve větě.

Autorčina analýza je zajímavá a přesvědčivá. Zejména bych chtěla upozornit na dva jevy, které jsou v práci komentovány a jež považuji za přínosné pro hlubší pochopení funkce zkoumaných výrazů:

- častá kombinaci zkoumaných markátorů s výrazy typu *ale* nebo *však*,
- rozdíl v českých překladech dvou hlavních skupin zkoumaných markátorů, kde převládala opozice *naštěstí* a *bohužel*, namísto očekávané *naštěstí* a *naneštěstí*.

Obě uvedená zjištění byla pro mne osobně překvapující a autorka je zároveň korpusovou analýzou bezrozporně dokazuje.

Náměty a dotazy k obhajobě:

- Mohla by autorka poněkud přesněji vysvětlit, jak se rozhodovala, zda zkoumaný výraz funguje jako adverbium, nebo jako pragmatický markátor v těch situacích, kdy nebyl od zbytku věty oddělen čárkami? Konkrétně u věty (10) na str. 28 mi není zcela jasné, proč autorka *afortunadamente* hodnotí jako výraz modifikující výpověď jako celek (osobně bych ho chápala jako příslovečné určení způsobu rozvíjející pouze *tenía agua*).
- Autorka vhodně upozorňuje na časté spojení *(des)afortunadamente para alguien* a jeho český protějšek *na(ne)štěstí pro někoho*. Setkala se při analýzách i s výrazem *bohužel pro někoho*? Vzhledem k tomu, že *bohužel* bylo v českých překladech obecně frekventovanější než *naneštěstí*, nabízí se otázka, zda je konstrukci *naneštěstí pro někoho* již možné považovat za lexikalizovanou.

Po formální stránce k práci nemám výhrad, text je připraven velmi pečlivě. Zmínku si pak rozhodně zaslouží stylistická stránka práce, jež je celkově vysoce nadprůměrná. Autorčino vyjadřování je nesmírně kultivované, text nepůsobí strojově nebo příliš mechanicky, jak tomu někdy bývá u závěrečných prací (zvláště u komentářů jazykových analýz), ale autorka zároveň nikde nesklouzne k vyjadřování neobornému. Ze čtenářského hlediska musím konstatovat, že

se jedná o jeden z nejpřirozeněji plynoucích textů, se kterým jsem se na bakalářské úrovni kdy setkala, a celá práce se velmi příjemně čte.

Jako celek nezbyvá než konstatovat, že práci hodnotím jako zdařilou, precizně připravenou a plně odpovídající tomu, co se očekává od absolventa bakalářského cyklu. Doporučuji ji proto k obhajobě a předběžně navrhuji hodnocení *výborně*.

V Praze 1. srpna 2022

PhDr. Dana Kratochvílová, Ph.D.